

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review): การเมืองในการทหารไทย สมัยรัชกาลที่ 6

สุนิตย์ เหมนิล

Sunit Hemanil

สาขารัฐประศาสนศาสตร์

Program in Public Administration

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ)

Udon Thani Rajabhat University Buengkan Campus

ชื่อหนังสือ การเมืองในการทหารไทย
สมัยรัชกาลที่ 6

ผู้เขียน เทพ บุญตานนท์

พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม 2559

จำนวน 349 หน้า

ราคาจำหน่าย 255 บาท

สำนักพิมพ์ มติชน

ISBN 978-974-02-1473-1

หนังสือเรื่อง “การเมืองในการทหารไทย สมัยรัชกาลที่ 6” เขียนโดย เทพ บุญตานนท์ เป็นหนังสือที่ได้จากการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นงานเขียนที่ปรับปรุงมาจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการสร้างภาพลักษณ์ทางการทหาร” ที่เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยหนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาที่มุ่งเน้นการนำเสนอเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจทางการทหารของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการสร้างภาพลักษณ์ สถานะ และบทบาททางการทหารในกองทัพของพระองค์ ที่ถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างน่าสนใจ โดยผู้เขียนได้ทำการศึกษาจากเอกสารต่างๆ ได้แก่ เอกสารจดหมายเหตุ ราชกิจจานุเบกษา หนังสือ วารสาร

หนังสือพิมพ์ ตลอดจนงานวิทยานิพนธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้เนื้อหาที่มีความหนักแน่น และข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

หนังสือเรื่อง “การเมืองในการทหารไทย สมัยรัชกาลที่ 6”

ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาของหนังสือออกเป็น 8 ส่วน ได้แก่ (1) บทนำ (2) บทที่ 1 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับกองทัพ (3) บทที่ 2 กองทัพส่วนพระองค์ (4) บทที่ 3 การพัฒนากองทัพเพื่อสร้างภาพลักษณ์ทางการทหาร (5) บทที่ 4 สงครามโลกครั้งที่ 1 กับการสร้างภาพลักษณ์ทางการทหาร (6) บทที่ 5 งานพระราชนิพนธ์กับการสร้างภาพลักษณ์ทางการทหาร (7) บทที่ 6 กองทัพกับวาทกรรม “ชาติ ศาสน์ กษัตริย์” และสุดท้ายคือบทสรุป ทั้งนี้ผู้วิจารณ์ขอสรุปสาระสำคัญและประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

บทนำ ในหัวข้อบทนำนี้ ผู้เขียนได้อธิบายเนื้อหาในภาพรวมเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงจำเป็นต้องสร้างภาพลักษณ์ทางการทหาร ตลอดจนวิธีการและกระบวนการต่างๆ ที่พระองค์ทรงใช้ในการสร้างภาพลักษณ์ดังกล่าว ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาได้อย่างน่าสนใจทำให้ผู้อ่านเกิดความกระหายที่จะติดตามเนื้อหาของหนังสือต่อไป

ต่อมาคือบทที่ 1 ผู้เขียนให้ชื่อว่า “พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับกองทัพ” ในบทนี้ผู้เขียนได้อธิบายเริ่มต้นตั้งแต่พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ไล่เรียงตั้งแต่การประสูติ การทรงเข้ารับการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนพระราชกรณียกิจต่างๆ ที่สำคัญของพระองค์ เป็นต้น ส่วนในประเด็นต่อมาผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นปัจจัยที่ทำให้พระองค์ต้องสร้างภาพลักษณ์ทางการทหารเพื่อให้เกิดการยอมรับจากบรรดาทหารภายในกองทัพโดยเฉพาะกับบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งที่สำคัญ แต่เนื่องจากการขาดพระราชอำนาจทางการทหารจึงเป็นเหตุให้พระองค์ทรงดำเนินพระบรมราโชบายในการสถาปนาพระราชอำนาจทางการทหารให้แก่พระองค์ ทั้งการแต่งตั้งข้าราชการทหารที่มีความใกล้ชิดกับพระองค์ขึ้นดำรงตำแหน่งทางการทหารในระดับสูง ตลอดจนการสถาปนา

หน่วยงานที่มีลักษณะและหน้าที่คล้ายคลึงกับกองทัพขึ้นมาก็คือ กองเสือป่าและกรมทหารรักษาวังที่เปรียบเสมือนเป็นกองทัพส่วนพระองค์ โดยมีเป้าหมายเพื่อคานพระราชอำนาจทางการเมืองการทหารกับบรรดาพระเชษฐาและพระอนุชาที่ทรงรับราชการทหารในตำแหน่งหน้าที่สำคัญ

ทั้งนี้ ผู้เขียนยังได้อธิบายต่อว่าในช่วงเวลาต่อมาพระองค์ทรงแสดงให้เห็นว่าทรงใส่พระราชหฤทัยในกิจการของกองทัพมากขึ้น เช่น การผ่านการซื้อเรือหลวงพระร่วงให้กับกองทัพเรือ ทรงพระราชทานเงินให้กับกองทัพบกเพื่อจัดซื้อเครื่องบิน ทรงสนับสนุนในการพัฒนากิจการของกรมอากาศยานที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ ตลอดจนพระองค์ทรงปรับปรุงกองทัพให้มีความเจริญก้าวหน้าและทันสมัยมากขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าในประเด็นดังกล่าวว่าพระองค์ทรงมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองการทหารให้แก่พระองค์เพื่อสร้างการยอมรับจากบรรดาเหล่าทหารในกองทัพ

ในบทต่อมาคือ “กองทัพส่วนพระองค์” ในบทนี้ผู้เขียนได้อธิบายต่อกับบทที่แล้วว่าผลกระทบจากการขาดพระราชอำนาจทางการเมืองการทหารของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีส่วนสำคัญที่ทำให้พระองค์ทรงสถาปนาองค์กรที่มีลักษณะเป็นกองทัพส่วนพระองค์ขึ้นมา ที่สำคัญประกอบด้วยกองเสือป่า และกรมทหารรักษาวัง ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายเกี่ยวกับการก่อตั้ง “กองเสือป่า” ว่ามีเป้าหมายที่สำคัญคือการแสดงภาพลักษณ์และบทบาททางการเมืองการทหารของพระองค์ให้ปรากฏต่อสาธารณชน นอกจากนี้ยังทรงใช้กองเสือป่าเป็นเครื่องมือในการคานพระราชอำนาจทางการเมืองการทหารกับบรรดาพระเชษฐาและพระอนุชาในพระองค์ แต่ในระยะเวลาต่อมาได้เกิดความขัดแย้งระหว่างกองเสือป่าและทหารจนกลายเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้ทหารกลุ่มหนึ่งคิดก่อการกบฏในเหตุการณ์กบฏ ร.ศ.130 ส่วน “กรมทหารรักษาวัง” จัดตั้งขึ้นหลังเหตุการณ์กบฏ ร.ศ.130 ยุติลงได้ประมาณ 3 เดือน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการจัดตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อทำหน้าที่ป้องกันและรักษาพระบรมมหาราชวัง เป็นกองทหารเกียรติยศ และประการที่สำคัญคือการปฏิบัติหน้าที่เพื่อถวายความปลอดภัยส่วนพระองค์

นอกเหนือจากนั้นพระองค์ยังทรงให้ความสำคัญกับพระราชกรณียกิจทางการทหาร อาทิเช่นการพัฒนากองทัพทั้งกองทัพเรือและกองทัพบกให้มีความเจริญก้าวหน้า ด้วยการทรงสนับสนุนในการจัดหาอาวุธโปปกรณ์ที่ทันสมัยให้กับทั้งสองกองทัพ เพื่อให้บรรดาทหารได้ตระหนักว่าพระองค์ใส่พระราชหฤทัยต่อความเจริญก้าวหน้าของกองทัพ

ในส่วนบทต่อมามีชื่อว่า “การพัฒนากองทัพเพื่อสร้างภาพลักษณ์ทางการทหาร” ในบทนี้ผู้เขียนได้มุ่งเน้นอธิบายโดยชี้ให้เห็นถึงบทบาททางการทหารของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระองค์ทรงสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนากิจการของกองทัพให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอพระราชกรณียกิจที่สำคัญ ประกอบด้วย 2 ประเด็นกล่าวคือ *ประเด็นแรก* พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับบทบาทของพระองค์ใน “สมาคมราชนาวีแห่งกรุงสยาม” ที่พระองค์ทรงรับสมาคมนี้ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยสมาคมนี้มีเป้าหมายที่สำคัญคือการเรียไ้เงินบริจาคเพื่อจัดซื้อเรือหลวงพระร่วงให้แก่กองทัพเรือ ซึ่งพระราชกรณียกิจดังกล่าวนี้มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและให้การสนับสนุนพระองค์โดยการบริจาคเงินสนับสนุนตลอดจนเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์เพื่อเรียไ้เงินบริจาคให้กับพระองค์ กับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยที่คอยคัดค้านต่อพระราชกรณียกิจในการเรียไ้เงินบริจาคในครั้งนี้ โดยเฉพาะเหล่าบรรดานักหนังสือพิมพ์ ตลอดจนประชาชนส่วนใหญ่ที่ปฎิกริยาเหมือนไม่ได้คัดค้าน แต่ก็ไม่เห็นด้วยจึงไม่ให้การสนับสนุนเงินบริจาค ทั้งนี้ในที่สุดการเรียไ้เงินเพื่อจัดซื้อเรือหลวงพระร่วงก็บรรลุผลแต่ใช้ระยะเวลานานถึง 6 ปี

และ*ประเด็นที่สอง* พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับกิจการการบิน บทบาทของพระองค์ในกิจการการบิน อาทิ การเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการฝึกบินทรงพระราชนิพนธ์บทความที่กล่าวถึงการใช้เครื่องบินในการทำสงคราม และทรงมีความสนิทสนมกับนักบินที่มีความสามารถอย่างพระยาเฉลิมอากาศ ซึ่งต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเจ้ากรมอากาศยานคนแรกของประเทศสยาม เป็นต้น แต่บทบาทของพระองค์เกี่ยวกับกิจการการบินอาจไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับพระราชกรณียกิจในประเด็นแรก ในทางกลับกันกิจการการบินกลับได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากกระแสในการสนับสนุนกิจการการบินซึ่งได้รับการตอบรับเป็น

อย่างดีจากประชาชนทั้งการสนับสนุนเงินบริจาค ค่าเข้าชมการจัดแสดง ทำให้กรมอากาศยานได้เงินจำนวนมากมาเป็นค่าใช้จ่ายในการสร้างสนามบิน ตลอดจนเป็นค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงเครื่องบิน

จากทั้งสองพระราชกรณียกิจดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนากิจการของกองทัพให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยพระองค์ได้ทรงพยายามสร้างการยอมรับจากบรรดาทหาร ผ่านการแสดงผลภาพลักษณ์ของนายทหารที่สนพระราชหฤทัยในกิจการของกองทัพในด้านต่างๆ

ถัดมาคือบท “สงครามโลกครั้งที่ 1 กับการสร้างภาพลักษณ์ทางการทหาร” ในบทนี้ผู้เขียนได้อธิบายให้เห็นภาพเกี่ยวกับการสร้างบทบาทและภาพลักษณ์ทางการทหารในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในช่วงเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 โดยผู้เขียนได้นำเสนอบทบาทดังกล่าวที่มีพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นผู้นำในเหตุการณ์ เริ่มตั้งแต่ช่วงต้นของสงคราม ซึ่งได้กล่าวถึงสยามกับสถานะชาติที่ประกาศตัวเป็นกลาง ไล่เรียงมาจนถึงในเวลาที่ต่อมาที่พระองค์ในฐานะประมุขของชาติผู้นำประเทศเข้าสู่มหาสงคราม จบจนเมื่อสิ้นสุดสงครามที่สยามอยู่ในฝ่ายผู้พ่ายแพ้ นอกจากนั้นผู้เขียนยังได้อธิบายต่อว่าสงครามในครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญซึ่งนำไปสู่การเสริมสร้างภาพลักษณ์ผู้นำทางการทหารให้แก่พระองค์ได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ นอกเหนือจากพระราชกรณียกิจทางการทหารในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้เขียนยังได้นำเสนองานพระราชนิพนธ์ในพระองค์ ที่ผู้เขียนอธิบายว่างานพระราชนิพนธ์นั้นเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ทางการทหาร โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดให้เห็นถึงความรู้ทางการทหารของพระองค์ ซึ่งบางส่วนเป็นไปเพื่อการชักจูงใจประชาชนเพื่อให้คล้อยตามพระราชดำริทางการทหารต่างๆ ตลอดจนการโต้ตอบข้อวิพากษ์วิจารณ์ในพระราชกรณียกิจทางการทหารในพระองค์ ซึ่งมีบางกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยโดยเฉพาะบรรดานักหนังสือพิมพ์ ทำให้พระราชกรณียกิจในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ดังกล่าวนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการทหารในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างยิ่ง

ในบทถัดมาคือบทที่ว่าด้วย “งานพระราชนิพนธ์กับการสร้างภาพลักษณ์ทางการทหาร” ในบทนี้ผู้เขียนได้นำเสนอเกี่ยวกับงานพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มุ่งสร้างภาพลักษณ์ทางการทหารให้แก่พระองค์ทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง ตลอดจนบทพระราชนิพนธ์ที่ทรงแปลจากภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งลักษณะของงานกึ่งวิชาการและบทละครพูด ที่สำคัญได้แก่งานพระราชนิพนธ์เรื่องสงครามบ้อมค่ายประชิด ส่วนบทละครพูดอาทิ เรื่องจួយอำนาจและเรื่องหัวไนนกรบ เป็นต้น ซึ่งผู้เขียนอธิบายว่างานพระราชนิพนธ์ดังกล่าวนั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองที่สำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ทางการทหารให้แก่พระองค์ ตลอดจนการเผยแพร่แนวคิด อุดมคติและพระราชดำริทางการเมืองการปกครองของพระองค์ออกสู่สาธารณชนผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ

นอกจากนั้นผู้เขียนยังได้อธิบายต่อว่างานพระราชนิพนธ์นอกจากจะสร้างภาพลักษณ์ทางการทหารให้แก่พระองค์แล้ว พระองค์ยังทรงใช้งานพระราชนิพนธ์ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างพระองค์กับบรรดาทหาร และสร้างภาพลักษณ์ของทหารที่ดีผ่านตัวละครในงานพระราชนิพนธ์ ที่มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม กล้าหาญ เสียสละ และที่สำคัญคือมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ต่อมาเป็นบทที่ผู้เขียนให้ชื่อว่า “กองทัพกับวาทกรรมชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ในบทนี้ผู้เขียนได้มุ่งเน้นอธิบายเกี่ยวกับพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายใต้แนวคิดเรื่อง “ชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ผ่านพระราชกรณียกิจต่างๆ ทั้งงานพระราชนิพนธ์ พระบรมราโชวาท โดยการปลุกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนชาวไทยทุกคนมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการปลุกฝังแนวคิดดังกล่าวคือการตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. 2464 ผ่านการวางหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นย้ำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของสถาบัน “ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์” โดยเฉพาะความจงรักภักดีต่อสถาบันกษัตริย์และการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ที่ทรงสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประเทศชาติ

ส่วนการปลูกฝังความจงรักภักดีของทหารต่อพระมหากษัตริย์ ผ่านการสื่อสารที่ทำให้ทหารตระหนักถึงความสำคัญและพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ เริ่มตั้งแต่การก้าวเข้าสู่รั้วโรงเรียนนายร้อยให้ทหารสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ให้นักเรียนนายร้อยได้ศึกษาเล่าเรียน โดยไม่มีค่าใช้จ่าย จวบจนเมื่อสำเร็จการศึกษาก็มีสิทธิเข้ารับราชการและได้รับพระราชทานเงินเดือน ดังนั้นหน้าที่และเกียรติยศสูงสุดของการเป็นทหารคือการปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยชีวิตของตน

นอกจากนั้นผู้เขียนยังได้อธิบายเชื่อมโยงในประเด็นเดียวกัน ผ่านการอธิบายและวิเคราะห์ว่าในช่วงเวลาต่อมาว่าทศวรรษ “ชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ที่ได้รับการสืบทอดมาจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่นกรณีของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้นำพระบรมราโชบายเรื่องชาตินิยมในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในฐานะผู้นำให้แก่ตน โดยมีนโยบายในการสร้างความเป็นไทยรูปแบบใหม่ที่มุ่งให้ความสำคัญต่อผู้นำของชาติ ตลอดจนความภาคภูมิใจในความยิ่งใหญ่ของชาติไทย และอีกหนึ่งตัวอย่างคือกรณีของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่ได้สืบทอดแนวคิดมาจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการเสริมสร้างและรักษาฐานอำนาจทางการเมืองให้แก่ตนเอง นอกจากนี้ยังมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกของทหารในยุคต่อมาให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เหนือสิ่งอื่นใด จนเป็นเหตุให้กองทัพและสถาบันพระมหากษัตริย์ถูกยึดโยงเข้าด้วยกันอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และแนวคิดดังกล่าวถูกปลูกฝังเรื่อยมาจวบจนปัจจุบัน

และสุดท้ายคือ**บทสรุป** ในบทนี้ผู้เขียนได้สรุปว่า ตลอดรัชสมัยที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวครองราชสมบัตินั้น พระองค์ทรงให้ความสำคัญต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการทหารให้แก่พระองค์ ด้วยความมุ่งหวังว่าภาพลักษณ์ทางการทหารจะทำให้บรรดาทหารเกิดความเคารพและจงรักภักดีต่อพระองค์ ซึ่งภาพลักษณ์ดังกล่าว เช่น การก่อตั้งกองเสือป่าและกรมทหารรักษาวัง การพัฒนากองทัพสยามให้เป็นกองทัพสมัยใหม่ บทบาทของพระองค์ในการนำสยามเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 ตลอดจนงานพระราชนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องทางการทหาร เพื่อแสวงหารายอมรับและสร้างพระราชอำนาจทางการทหารแก่พระองค์ขึ้นมา รวมถึงพระบรมราโชบาย

ในการปลูกฝังความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ผ่านวาทกรรม “ชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ที่มีส่วนสำคัญต่อภาพลักษณ์ทางการทหารของพระองค์ ซึ่งวาทกรรมดังกล่าวได้รับการสืบทอดเรื่อยมาและได้สร้างจิตสำนึกแห่งความจงรักภักดีของทหารต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จวบจนปัจจุบัน

ประเด็นวิจารณ์

สิ่งที่เด่นชัดของหนังสือเล่มนี้ คือ

หนึ่ง ความยอดเยี่ยมของหนังสือเล่มนี้คือ ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้ามาจากแหล่งข้อมูลที่ได้รับการยอมรับและมีความหลากหลาย ได้แก่ เอกสารจดหมายเหตุ ราชกิจจานุเบกษา ตลอดจนจากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และงานวิทยานิพนธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนมีความวิริยะอุตสาหะ และมีความวินัยในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

สอง ผู้เขียนได้ใช้ภาษาและสำนวนในการเขียนที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย อธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างลุ่มลึก รวมถึงการตั้งชื่อเรื่องและการนำเสนอข้อมูลมีความน่าสนใจดึงดูดให้ผู้อ่านกระหายที่จะติดตามเนื้อหาในประเด็นถัดไป

สาม เส้นที่ที่สำคัญอีกประการของหนังสือเล่มนี้คือ การที่ผู้เขียนได้นำเสนอข้อมูลของแต่ละเหตุการณ์ในเชิงของการเปรียบเทียบ กล่าวคือการเปรียบเทียบฝ่ายที่สนับสนุนพระกรณียกิจฯ กับฝ่ายที่ต่อต้านพระกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในประเด็นต่างๆ อาทิเหตุการณ์เรียไกรเงินบริจาคเพื่อจัดซื้อเรือหลวงพระร่วง เหตุการณ์ส่งทหารเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้น ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมของแต่ละเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนและหลากหลายแง่มุม ตลอดจนทำให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีความซับซ้อนได้เป็นอย่างดี

สี่ หนังสือเล่มนี้เกิดประโยชน์และให้คุณค่าทางวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์ไทยที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะพระราชกรณียกิจทางด้านการทหารของพระองค์เป็นอย่างดี

ห้า หนังสือเล่มนี้มีการออกแบบปกหนังสือได้อย่างสวยงามและสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับชื่อหนังสือและเนื้อหา รูปแบบตัวหนังสือและกระดาษที่ใช้พิมพ์อ่านแล้วสบายตา

ข้อบกพร่องของหนังสือเล่มนี้ คือ

หนึ่ง การใช้คำที่สับสนกำเริบ กล่าวคือจากภาษาอังกฤษ “Lusitania” ในหน้า 187 ผู้เขียนนำมาแปลและเขียนเป็นภาษาไทยที่แตกต่างกัน เช่น หน้า 187 บรรทัดที่ 28 ใช้คำว่า “ลูซิเตเนีย” ส่วนหน้า 188 บรรทัดที่ 2 ใช้คำว่า “ลูซิทาเนีย”

สอง การเขียนผิดสะกดคำผิด ซึ่งอาจเกิดจากความไม่ระมัดระวังในการเขียน และความผิดพลาดในการพิสูจน์อักษร ได้แก่

ข้อความในหน้า	เดิม	ควรจะเป็น
151 บรรทัดที่ 27	ผู้เขียนที่ใช้นามปากกาว่า “สันดอน”	ผู้เขียนที่ใช้นามปากกาว่า “สันดอน”
155 บรรทัดที่ 15	ผู้เขียนซึ่งใช้นามปากกาว่า “เอกชน”	ผู้เขียนซึ่งใช้นามปากกาว่า “เอกชน”
155 บรรทัดที่ 28	โดยใช้นามปากกาว่า “พุนดำ”	โดยใช้นามปากกาว่า “พุนดำ”
173 บรรทัดที่ 4	โดยใช้นามปากกาว่า “สุครีพ”	โดยใช้นามปากกาว่า “สุครีพ”
247 บรรทัดที่ 10	โดยทรงใช้นามปากกาว่า สุครีพ	โดยทรงใช้นามปากกาว่า สุครีพ

สาม การเรียบเรียงคำที่ไม่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านอาจเกิดการตีความหมายที่คลาดเคลื่อน ได้แก่

เดิม	ควรจะเป็น
ในหน้า 157 บรรทัดที่ 12-13 “โดยจะไม่ยอมเสียสละสิ่งใดๆ เพื่อส่วนรวมนั้น”	“โดยจะไม่ยอมเสียสละสิ่งใดๆ เพื่อส่วนรวมนั้น”
ในหน้า 158 บรรทัดที่ 10 จากล่างขึ้นบน “สมาคมสามารถรวบรวมเงินได้ทั้งสิ้น”	“สมาคมสามารถรวบรวมเงินได้ทั้งสิ้น”
ในหน้า 206 บรรทัดที่ 3-4 “รัฐบาลอังกฤษได้ยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลสยามเพื่อขอจัดตั้งธนาคารให้แก่อสยามแทนประเทศเยอรมนี”	“รัฐบาลอังกฤษได้ยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลสยามเพื่อขอจัดตั้งธนาคารให้แก่อสยามแทนประเทศเยอรมนี”
ในหน้า 258 บรรทัดที่ 7 จากล่างขึ้นบน “ซึ่งเป็นข้อครหาเป็นอย่างมากต่อกิจการเสือ”	“ซึ่งเป็นข้อครหาเป็นอย่างมากต่อกิจการเสือป่า”

สี่ ระบบการอ้างอิงเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรูปภาพไม่ได้มาตรฐาน กล่าวคือ บางรูปภาพมีการระบุที่มา แต่บางรูปภาพไม่มีการระบุที่มา ได้แก่

รายการ	รูปภาพในหน้า
ระบุแหล่งที่มา	19,25,34,49,66,98,115,116,118,145,149,163,202,215,217,221 และ 277
ไม่ระบุแหล่งที่มา	16,45,63,100,211,255,285 และ 298

ซึ่งข้อบกพร่องทั้งสี่ประการข้างต้นนั้น คงแก้ไขไม่ยากมากนัก เนื่องจากเป็นข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นจาก (1) อาจนำข้อมูลมาจากแหล่งข้อมูลอื่นที่อ้างอิงมาซึ่งข้อมูลอาจมีความผิดพลาด (2) เกิดข้อผิดพลาดจากการพิมพ์หนังสือที่ไม่มีความระมัดระวัง ตลอดจนการพิสูจน์อักษรที่ไม่รอบคอบ ซึ่งทั้งสองประเด็นนี้คงอยู่ในวิสัยที่แก้ไขได้ไม่ยากนัก

อย่างไรก็ตามผู้วิจารณ์ขอให้ความเห็นว่า จากข้อบกพร่องของหนังสือเล่มนี้ในข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบกับจุดเด่นของหนังสือและเนื้อหาในหนังสือ จำนวน 349 หน้า ผ่านการศึกษาค้นคว้ามาเป็นอย่างดีจากผู้เขียน และเป็นงานเขียนที่มีประโยชน์และทรงคุณค่าทางวิชาการเป็นอย่างยิ่ง ข้อบกพร่องดังกล่าวนี้ ก็อาจทำให้ประโยชน์และคุณค่าของหนังสือเล่มนี้ลดลงไปมากนัก

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้วิจารณ์

อาจารย์ประจำสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

(ศูนย์การศึกษาปึงกาฬ)

Email: bobo.finance@gmail.com

เอกสารอ้างอิง

เทพ บุญตานนท์. (2559). การเมืองในการทหารไทย สมัยรัชกาลที่ 6. กรุงเทพมหานคร:

มติชน.

